

Beslutning: Budgetbalance i 2023

Sagsnr. i ESDH: 22/17229

Beslutningskompetence: Byrådet

Beslutningstema

På baggrund af den forventede budgetbalance for 2023 bedes Økonomiudvalget anbefale byrådet, at træffe beslutning om tiltag til sikring af budgetoverholdelse i 2023 og frem.

Sagsfremstilling

Furesø Kommune er ved at lægge sidste hånd på regnskabet for 2022. Det foreløbige regnskabsresultat viser, at den ordinære drift udviser et lille mindreforbrug (netto) på ca. 10 mio. kr. i forhold til den seneste budgetopfølgning for 2022. Regnskabsresultatet skal ses i lyset af den udgiftstilbageholdenhed, som Furesø Kommune har udvist siden maj 2022. Regnskab for 2022 forelægges fagudvalg, Økonomiudvalg og Byråd i april 2023.

Det foreløbige regnskab viser dog også nogle tendenser, som får økonomiske konsekvenser for budgettet i 2023. Det drejer sig om udgiftsopdrift på flere velfærdsområder, herunder ældreområdet, det specialiserede socialområde, samt udgifter til modtagelse af ukrainske flygtninge og energi.

Hertil kommer, at den PL-regulering, som indgik i økonomiaftalen for 2023 (juni 2022-niveau), siden er overhalet af prisstigninger, som langt overstiger PL-reguleringen, og sætter den kommunale økonomi under pres i 2023. Merudgifter alene som følgende af stigende priser i 2023 opgjort i september 2022 udgør 19,9 mio. kr. for Furesø Kommune. Heraf vedrører 10,9 mio. kr. en stigning i PL fra 2021-2022, som ikke var indeholdt i økonomiaftalen for 2023. Dertil kommer 9 mio. kr. i PL-stigning fra 2022-2023, som i en eller anden grad forventes at blive kompenseret ved midtvejsreguleringen ved økonomiaftalen for 2024.

Disse økonomiske udfordringer berører også en lang række andre kommuner. En række kommuner har allerede meldt ud at de genåbner budgetterne for 2023 eller går i gang med at se på opbremsninger i forbruget, herunder besparelser for at sikre budgetbalance i 2023.

På den baggrund har forvaltningen gennemført en tidlig prognose for budgetbalance i 2023. Prognosen er udarbejdet i en komprimeret proces på baggrund af udviklingen i januar og februar måned. Det betyder alt andet lige, at prognosen er forbundet med større usikkerhed, end den kommende budgetopfølgning I, som forelægges udvalget i maj måned, og som baseres på tre hele måneders forbrug.

Formålet med denne tidlige prognose er tidligt at få en vurdering af budgetbalancen i 2023. En tidlig vurdering øger mulighederne for, at der kan handles på relevante områder, således at kompenserende tiltag får maksimal effekt og sikre, at budgettet for 2023 holder.

Forventet regnskab 2023	Vedttaget budget 2023	Korr. budget 2023	Forbrug pr. 28.2.2023	Forventet regnskab 2023	Forskel ml. FR 2023 og korr. budget
Det skattefinansierede område					
<i>Hele 1.000 kr./netto</i>					
Økonomiudvalget	459.541	459.541	69.546	460.752	-1.211
Børn og Skole	774.233	774.233	119.637	778.433	-4.200
Kultur, Fritid og Idræt	84.121	84.121	13.411	84.121	0
Beskæftigelse og Erhverv	422.569	422.569	57.421	421.081	1.488
Ældre og Sundhed	603.680	603.680	68.217	615.680	-12.000
Handicap, Social og Psykiatri	360.678	360.678	49.421	375.223	-14.545
Natur og Klima	80.083	80.083	9.641	79.583	500
Plan og Byudvikling	-638	-638	-58	-638	0
Netto - I alt	2.784.266	2.784.266	387.236	2.814.234	-29.968

Fortegn: Plus = mindreforbrug / Minus = merforbrug

Den tidlige prognose har også givet anledning til at opskrive puljen til uforudsete udgifter med 2,8 mio. kr., som følge af engangsindtægter i 2023 vedrørende tidligere år. Af puljen til uforudsete udgifter og budgetoverførsler forventes afholdt udgifter til budgetoverførsler fra 2022 til 2023 på ca. 5 mio. kr. samt udvidelse af ejerbidraget til Frederiksborg Brand og Redning (Byrådet den 25.1.2023) på 0,9 mio. kr. Puljen forventes herefter at udgøre 11,3 mio. kr.

Derudover forventes puljen til uforudsete udgifter at blive yderligere hævet som følge af engangsindtægter (særligt dyre enkeltsager) vedrørende udgifter i 2021 og 2022. I samarbejde med BDO arbejdes der på at fastlægge forventningerne hertil. Det er forventningen, at beløbet vil kunne oplyses på Økonomiudvalgets møde.

Medtages puljen til uforudset udgifter udgør den forventede ubalance på nuværende tidspunkt 18,7 mio. kr.

I fastlæggelse af ovenstående budgetbalance for driften er det forudsat, at

- der fastholdes en indendørstemperatur på 19 grader i de kommunale bygninger i resten af 2023, jf. ØU-beslutning den 21-9-2022.
- de aktuelle afregningspriser på el og varme fastholdes.
- der vil være et uændret konjunkturbillede i beskæftigelsen i første halvdel af 2023.
- udgifter knyttet til ukrainske flygtninge kompenseres i kommuneaftalen for 2024.
- opdriften i behovet for specialundervisning håndteres i budgetfordelingsmodellen på skoleområdet, hvilket indebærer en reduktion i enhedsprisen på såvel almen- som specialundervisningsområdet.

Det er forvaltningens vurdering, at det selv med en tæt budgetopfølgning og udgiftstilbageholdenhed vil være nødvendigt at initiere kompenserende besparelser for at sikre budgetbalancen i 2023. Baseret på den opgjorte ubalance er det vurderingen, at der skal iværksættes udgiftsreducerende tiltag for 15 til 20 mio. kr.

Det bemærkes, at Byrådet på mødet 25. januar har besluttet, at de enkelte fagudvalg skal fremkomme med besparelsesforslag, der sikrer budgetoverholdelse inden for eget fagudvalg, men at de besparelsesforslag der gennemføres, vil blive prioriteret af et samlet byråd under hensyn tagen til den samlede balance af kommunens drift.

Som supplement til den nødvendige udgiftstilbageholdenhed og kompenserende besparelser fra fagudvalgene vil forvaltningen pege på følgende supplerende tiltag:

- Fremrykning af de stigende besparelsesprofiler i det 2-årige budget som vedr. 2024 således, at de får effekt fra 2. halvår af 2023. En indledende analyse af dette viser dog en meget begrænset effekt heraf, idet flere de stigende profiler forudsætter færdiggørelse af igangværende tiltag.
- Reduktion/begrænsning af lønbudgettet. En reduktion på 0,5 pct. svarer til ca. 7 mio. kr. og vil være svær at opnå alene ved naturlig afgang, og skal ses i sammenhæng med de stillingsnedlæggelser, der allerede er en del af det 2-årige budget.
- Ansættelses- og/eller udgiftsstop. Effekten heraf er svær at fastlægge beløbsmæssigt, men erfaringerne fra efteråret viser at det har en effekt. Erfaringerne fra slutningen af 2022 viser også, at en sådan beslutning skal suppleres af klare retningslinjer og tydelige prioriteringer for at undgå utilsigtede organisatoriske udfordringer og begrænsninger i forhold til at realisere af den nødvendige udvikling. Vigtigheden heraf stiger, hvis tiltagene iværksættes over en længere periode.
- Ansættelses- og udgiftstilbageholdenhed. I og med at de enkelte fagudvalg er forpligtet til at sikre budgetoverholdelse vil det i tider, hvor budgetoverholdelse er udfordret, være nødvendigt løbende at vurdere, om man kan være tilbageholdende med at besætte vakante stillinger og/eller være tilbageholdende med andre udgiftsdrivende dispositioner. Det foreslås, at de enkelte fagforvaltninger løbende er opmærksom herpå og orientere fagudvalgene herom.

Kassebeholdning

I forbindelse med denne tidlige prognose er Furesø Kommunes gennemsnitlige kassebeholdning også blevet vurderet. Status ultimo 2022 er en beholdning på 290 mio. kr.

Ved budgetopfølgning I vil det samlede træk til anlæg blive revurderet i lyset af den besluttede faseopdelte frigivelse af anlægsmidler. Det foreløbige regnskab viser, at et beløb på 38 mio. kr. overføres fra 2022 til 2023, i tillæg hertil anlægsprojekter på det brugerfinansierede område på 25 mio. kr. Det forudsættes derfor, at der også fremover årligt vil ske en tilsvarende rulning af anlægsmidler mellem årene på ca. 30 mio. kr.

Hertil kommer et budgetteret kassetræk på knap 49 mio. kr. i 2023, i forbindelse med budgetvedtagelsen af Budget 2023.

Med disse bevægelser og forudsætninger skønnes den gennemsnitlige kassebeholdning i 2023 at være på 207 mio. kr. og vil over budgetperioden komme ned på 140 mio. kr. i 2025 inden den forventes at ligge på 187 mio. kr. i 2026.

Langsigtet budgetbalance

Den fortsatte opdrift på det specialiserede område (både børn og voksen) samt ældreområdet kombineret med den i kommuneaftalen manglende PL-kompensation gør det nødvendigt at iværksætte et arbejde, der skal sikre budgetbalancen på længere sigt.

Der skal frem mod endelig vedtagelse af budget 2024 udarbejdes en balanceplan med det mål at sikre den langsigtede budgetbalance. Planen skal sikre en tilpasning af omkostningsniveauet, som dels giver balance i driften dels sikrer et råderum til politisk prioritering og konsolidering af kommunens økonomi. Dette skal ske under hensyntagen til de allerede indarbejdede budgetreduktioner i 2025 og 2026, som ikke er udmøntet i forbindelse med Budget 2023-2024.

Nogle greb i balanceplanen kan være:

- Reduktion af de faste omkostninger (løn, husleje mv.)
 - Fortsat optimering af arealudnyttelsen og multifunktionel anvendelse
 - Forenkling af sags- og arbejdsgange
 - Regelforenkling, afbureaukratisering
- Et fortsat arbejde på at ændre tilgangen til og stigningen i udgifterne til visiterede ydelser på special- og ældreområdet
 - En fortsættelse af indsatserne på børne- og ungeområdet med henblik på at færre får brug for specialtilbud og visiterede ydelser i voksenlivet
 - En styrkelse af indsatsplanen på skoleområdet
 - Fortsættelse af arbejdet med det gode arbejdsliv
 - Færre i STU og flere på FGU
 - Indsatser som inddrager civilsamfundet, herunder foreningerne, socialøkonomiske virksomheder, skolelandbruget og Hjortøgård
 - En styrket rehabiliterende tilgang i hjemme- og sygeplejen
 - Øget digitalisering og brug af velfærdsteknolog
- Plan for afviklingen af kommunale aktiviteter
 - En styrkelse af inddragelse af frivillige og civilsamfund

Et forslag til balanceplan vil blive drøftet første gang på byrådsseminaret i maj og efterfølgende i forbindelse med byrådets budgetseminar i august 2023 og vil indgå i budgetvedtagelsen af det reviderede Budget 2024.

Økonomiske konsekvenser

Der er ingen økonomiske konsekvenser, som følge af denne sag.

Sammenhæng med 2030-mål og succeskriterier

Budgetoverholdelse udgør et grundlæggende element i kommunens økonomistyring, og dermed en fortsat økonomisk balance i Furesø. En stabil økonomi og et kontinuerligt fokus på effektiviseringer skal sikre, at der fremadrettet er økonomisk råderum til, at byrådet kan arbejde målrettet med de otte 2030-mål, så Furesø også i fremtiden er attraktiv at bo, arbejde og leve i.

Borgerinddragelse

Der sker ingen borgerinddragelse, som følge af denne sag.

Lovgrundlag
Styrelsesloven

Det videre forløb

Sagen drøftes og forelægges til Byrådets orientering.

Indstilling

Forvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget over for byrådet anbefaler at:

- tage sagen til efterretning
- indendørstemperaturen på 19 grader fastholdes i resten af 2023
- alle fagudvalg – jf. byrådets beslutning 25. januar - dels skal udvise udgiftstilbageholdenhed og dels skal fremlægge forslag til udgiftsbegrænsende tiltag, med henblik på at sikre en samlet budgetbalance i 2023. Forslagene skal behandles på maj mødet i Økonomiudvalget
- forvaltningen igangsætter udarbejdelsen af et grundlag for en samlet balanceplan, som kan drøftes af byrådet dels på byrådsseminaret i maj dels i forbindelse med vedtagelsen af et revideret budget for 2024.

Beslutning i Økonomiudvalget den 22-03-2023

Anbefalet, med følgende protokol:

Det præciseres, at det kun er i forbindelse med opvarmning, at der skal fastholdes en indendørstemperaturen på 19 grader.

Beslutning i Byrådet den 29-03-2023

Godkendt.

Som stedfortræder for Jesper Dyhrberg deltog Jan Kjældgaard.

Som stedfortræder for Niels Jørgen Brandt deltog Henrik Christensen.

Afbud:

Niels Jørgen Brandt

Jesper Dyhrberg

Bilag: